

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มการใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงความคิดในระดับที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มการใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงปฏิบัติการในระดับที่ต่างกัน และ 4) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของตัวแปรจำแนกกลุ่มระหว่างระดับการใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงความคิดกับเชิงปฏิบัติการ โดยใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ (discriminant analysis) ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจากทั่วประเทศทั้งหมดรวม 30,010 โรงเรียน โดยแบ่งตามภาค คือ ภาคเหนือ จำนวน 6,565 โรงเรียน ภาคกลาง จำนวน 4,473 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11,499 โรงเรียน ภาคใต้ จำนวน 4,249 โรงเรียน ภาคตะวันออก จำนวน 1,722 โรงเรียน และภาคตะวันตก จำนวน 1,502 โรงเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในรอกแรก โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5 และเนื่องจากในขั้นตอนหนึ่งของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล คือ จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ ซึ่งใช้จำนวน 5 ถึง 10 หน่วยต่อตัวแปรที่สังเกตได้ 1 ตัว ตามแนวคิดของ Hair et al (1998) โดยในการวิจัยครั้งนี้มี 21 ตัว ดังนั้น ถ้าใช้อัตราส่วน 1 ต่อ 10 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงเป็น 210 โรงเรียน และเนื่องจากอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณ ร้อยละ 80 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละภาคเพิ่มขึ้น จำนวน 478 โรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนโรงเรียนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกในแต่ละภาค

ภาค	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เหนือ	6,565	104
กลาง	4,473	72
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11,499	182
ใต้	4,249	68
ตะวันออก	1,722	28
ตะวันตก	1,502	24
รวม	30,010	478

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการสุ่มจังหวัดในแต่ละภาค ภาคละ 2 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)
2. เมื่อได้จังหวัดในแต่ละภาคแล้ว ผู้วิจัยเลือกทุกเขตพื้นที่การศึกษาในทุกจังหวัดที่สุ่มได้
3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย พิจารณาตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างในทุกเขตพื้นที่ของจังหวัดในแต่ละภาค

ภาค	จังหวัด	เขต	กลุ่มตัวอย่าง
เหนือ	เชียงใหม่	เขต 1	10
		เขต 2	10
		เขต 3	10
		เขต 4	11
		เขต 5	11
กลาง	กำแพงเพชร	เขต 1	26
		เขต 2	26
		รวม	104
กลาง	ปทุมธานี	เขต 1	18
		เขต 2	18
	สุพรรณบุรี	เขต 1	12
		เขต 2	12
		เขต 3	12
		รวม	72

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	เขต	กลุ่มตัวอย่าง	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ร้อยเอ็ด	เขต 1	30	
		เขต 2	30	
		เขต 3	31	
	มหาสารคาม	เขต 1	45	
		เขต 2	46	
		รวม	182	
ใต้	สุราษฎร์ธานี	เขต 1	11	
		เขต 2	11	
		เขต 3	12	
	นครศรีธรรมราช	เขต 1	8	
		เขต 2	8	
		เขต 3	9	
		เขต 4	9	
	รวม	68		
	ตะวันออก	จันทบุรี	เขต 1	7
			เขต 2	7
		สระแก้ว	เขต 1	7
			เขต 2	7
รวม	28			
ตะวันตก	กาญจนบุรี	เขต 1	4	
		เขต 2	4	
		เขต 3	4	
	ตาก	เขต 1	6	
		เขต 2	6	
		รวม	24	
รวมทั้งหมด		33	478	

4. เมื่อทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพหรือตัวแทนสถานศึกษา เพื่อตอบแบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม 478 โรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภาคโดยแยกเป็นกลุ่มตัวแทนโรงเรียน และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

ภาค	จำนวนโรงเรียน	กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม	
		โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน
กลาง	104	104	104
เหนือ	72	72	72
ใต้	182	182	182
ตะวันออกเฉียงเหนือ	68	68	68
ตะวันออก	28	28	28
ตะวันตก	24	24	24
รวม	478	478	478

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมในการประเมิน เป็นการสอบถามข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ชื่อรายการคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่บริหารสถานศึกษาปัจจุบัน ระยะเวลาที่เป็นผู้บริหาร ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก ประสบการณ์ในการประเมิน และการมีส่วนร่วมในการประเมิน

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ประกอบด้วย ชื่อรายการคำถามเกี่ยวกับ ความหมายและหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก ขอบข่ายของการประเมินคุณภาพภายนอก การดำเนินการในการประเมินคุณภาพภายนอก เกณฑ์และมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก และประโยชน์ที่ได้รับในการประเมินคุณภาพภายนอก รูปแบบของคำถามเป็นแบบสอบถามประเภทถูกผิด จำนวน 30 ข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

2.1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนสำหรับข้อคำถามทางบวก ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 17, 20, 22, 24, 25, 26, 29 และ 30 มีดังนี้

ถ้าตอบว่าเป็นข้อความที่ถูกต้อง	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบว่าเป็นข้อความที่ผิด	ให้	0	คะแนน

2.2 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนสำหรับข้อคำถามทางลบ ได้แก่ ข้อที่ 3, 9, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 27 และ 28 มีดังนี้

ถ้าตอบว่าเป็นข้อความที่ผิด	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบว่าเป็นข้อความที่ถูกต้อง	ให้	0	คะแนน

ตอนที่ 3 เจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการสอบถามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งข้อรายการคำถามมีลักษณะที่สามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลางก็ได้ รูปแบบคำถามมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราจำแนกความหมาย (semantic differential scale) แบบสเกล 7 ช่วง จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

3.1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนสำหรับข้อความทางซ้ายที่มีลักษณะเป็นคำคุณศัพท์ทางบวก ส่วนข้อความทางขวาเป็นคำคุณศัพท์ทางลบ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18 และ 20 มีดังนี้

เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายมากที่สุด	ให้	7	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายมาก	ให้	6	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายค่อนข้างมาก	ให้	5	คะแนน
ทั้งสองอย่างพอๆกัน	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางขวาค่อนข้างมาก	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางขวามาก	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางขวามากที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.2 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนสำหรับข้อความทางซ้ายที่มีลักษณะเป็นคำคุณศัพท์ทางลบ ส่วนข้อความทางขวาเป็นคำคุณศัพท์ทางบวก ได้แก่ ข้อที่ 4, 6, 13, 15, 16 และ 19 มีดังนี้

เห็นด้วยกับข้อความทางขวามากที่สุด	ให้	7	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางขวามาก	ให้	6	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางขวาค่อนข้างมาก	ให้	5	คะแนน
ทั้งสองอย่างพอๆกัน	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายค่อนข้างมาก	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายมาก	ให้	2	คะแนน

เห็นด้วยกับข้อความทางซ้ายมากที่สุด ให้ 1 คะแนน
ตอนที่ 4 แบบวัดความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการวัดภาวะความเป็นผู้นำและการสอบถามความต้องการใช้สารสนเทศต่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และการเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นการสอบถามข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานศึกษา ประกอบด้วย ชื่อรายการคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาที่จบสูงสุด ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ผู้ตอบปฏิบัติงานในสถานศึกษา ระยะเวลาที่ผู้ตอบรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชื่อสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนนักเรียนในโรงเรียน วันเดือนปีที่สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก วันเดือนปีที่สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสอง รูปแบบของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา เป็นการสอบถามความคิดเห็นของสถานศึกษา ประกอบด้วย ชื่อรายการคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการประเมิน ได้แก่ กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็น และวิธีการประเมินที่มีคุณภาพ 2) ด้านผลการประเมิน ได้แก่ ความถูกต้อง และตรงกับความต้องการ 3) ด้านผู้ประเมิน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงจังต่อการประเมิน และความรู้ความสามารถในการประเมิน 4) ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี 5) ด้านบุคลากร ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมี

ส่วนร่วมในการประเมิน และ 6) ด้านการบริหารงานของสถานศึกษา ได้แก่ การกระจายอำนาจและ วัฒนธรรมองค์กร รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 118 ข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 ลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิด และเชิงปฏิบัติการ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับ รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงความคิด (Conceptual use) และ 2) การใช้ผลการประเมิน ภายนอกเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) การใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) และ การใช้ผลการประเมินภายนอกเชิง ปฏิบัติ (Instrumental use) รูปแบบคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ จำนวน 22 ข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

การปฏิบัติร้อยละ 80 ขึ้นไป	ให้	3	คะแนน
การปฏิบัติร้อยละ 40 - 79	ให้	2	คะแนน
การปฏิบัติร้อยละไม่ถึง 40	ให้	1	คะแนน
ไม่ได้ปฏิบัติ	ให้	0	คะแนน

ตอนที่ 4 การใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงปฏิบัติ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับงาน/กิจกรรม/ โครงการ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการหลังได้รับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกใน ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร รูปแบบคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 5 การเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง เป็นการ สอบถามเกี่ยวกับการเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สองของสถานศึกษา ข้อรายการคำถาม ประกอบด้วย การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน การดำเนินงานพัฒนา คุณภาพด้านครู การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้บริหาร และการดำเนินงานพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายใน รูปแบบคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา แล้วทำการสังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงตัวบ่งชี้ของปัจจัยนั้น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามและออกแบบแบบสอบถาม โดยการสร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปร รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตอนที่	เนื้อหา	ข้อที่	จำนวนข้อ
• แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา			
1. ข้อมูลทั่วไป	1. สถานภาพทั่วไป	1-2,4-7	6
	2. ระดับการศึกษา	3	1
	3. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก	8	1
	4. ประสบการณ์ด้านการประเมิน	9	1
	5. การมีส่วนร่วมในการประเมิน	10	1
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก	1. ความหมายและหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก	1-5	5
	2. วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก	6-10	5
	3. ขอบข่ายของการประเมินคุณภาพภายนอก	11-15	5
	4. การดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก	16-20	5
	5. เกณฑ์และมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก	21-25	5
	6. ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายนอก	26-30	5
3. เจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอก		1-20	20
4. แบบวัดความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก	1. ด้านความเป็นผู้นำ	1-11	11
	2. ด้านความต้องการใช้สารสนเทศ	12-14	3

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตอนที่	เนื้อหา	ข้อที่	จำนวนข้อ
• แบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา			
1. ข้อมูลทั่วไป	1. สถานภาพทั่วไป	1-11	11
2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา	• ด้านกระบวนการประเมิน		
	1. กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็น	1-6	6
	2. วิธีการประเมินที่มีคุณภาพ	7-16	10
	• ด้านผลการประเมิน		
	1. ความถูกต้อง	17-21	5
	2. ตรงกับความต้องการ	22-26	5
	• ด้านผู้ประเมิน		
	1. ความน่าเชื่อถือ	27-37	11
	2. ทักษะทางการสื่อสาร	38-48	11
	2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา	• ด้านผู้ประเมิน	
3. ความตั้งใจและจริงใจต่อการประเมิน		49-56	8
4. ความรู้ ความสามารถในการประเมิน		57-60	4
• ด้านสภาพแวดล้อม			
1. ด้านการเมือง		61-72	12
2. ด้านเศรษฐกิจ		73-80	8
3. ด้านสังคม		81-88	8
4. ด้านเทคโนโลยี		89-93	5
• ด้านบุคลากร			
1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน		94-98	5
2. การมีส่วนร่วมในการประเมิน		99-102	4
• ด้านการบริหารงานของสถานศึกษา			
1. การกระจายอำนาจ		103-108	6
2. วัฒนธรรมองค์กร	109-118	10	
3. ลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการ	1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกในเชิงความคิด	1-10	10
	2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกในเชิงปฏิบัติการ		
	• ส่วนที่ 1	11-22	12
	• ส่วนที่ 2	1	1
	3. การเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง	1	1

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับสถานศึกษาฉบับร่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา (ในตอนที่ 1) มาสร้างเป็นรายละเอียดของข้อคำถามในแต่ละตอนตามโครงสร้างของแบบสอบถามที่กำหนดไว้ (ในตอนที่ 2)

สำหรับการวัดเจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ใช้มาจากงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญเยี่ยม, 2546 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราจำแนกความหมาย (Semantic differential scale) แบบสเกล 7 ช่วง จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามจากตัวบ่งชี้ในแต่ละปัจจัย ภาษาที่ใช้ และรูปแบบการพิมพ์แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน (รายนามดังในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบการพิมพ์ โดยการใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) ที่มีลักษณะการให้คะแนนคือ

-1	หมายถึง	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
0	หมายถึง	ไม่อาจตัดสินใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
1	หมายถึง	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้คัดเลือกข้อคำถาม คือ คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่า .05 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยในการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.71 – 1

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาอีกครั้ง (รายละเอียดของการปรับปรุงดังแสดงในภาคผนวก ก) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้ครั้งที่ 1 (try out) กับโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกแล้ว จำนวน 5 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเข้าใจของภาษาอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก จำนวน 30 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยสรุปได้ดังนี้ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหาร มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .806-.961 ซึ่งในตัวอย่างชี้เกี่ยวกับภูมิหลังทางวิชาการ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าความยากอยู่ระหว่าง .25-.80 และอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25-.88 และ 2) แบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ ได้แก่ ด้านกระบวนการประเมิน ด้านผลการประเมิน ด้านผู้ประเมิน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร และด้านการบริหารงานของสถานศึกษา และ ลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการ มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .850-.972 ซึ่งสรุปได้ว่า แบบสอบถามทั้งสองฉบับมีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงอยู่ในระดับที่ใช้ได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

รายการของแบบสอบถาม	จำนวน ข้อคำถาม	คุณภาพของแบบสอบถาม		
		ค่าความยาก	อำนาจจำแนก	ความเที่ยง
1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา				
1.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน คุณภาพภายนอก	30	.25 – .80	.25 – .88	.806
1.2 เจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอก	20			.961
1.3 แบบวัดความเป็นผู้นำเกี่ยวกับการประเมิน คุณภาพภายนอก	11			.889
1.4 ความต้องการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับการ ประเมินคุณภาพภายนอก	3			.935
2. แบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา				
2.1 ด้านกระบวนการประเมิน	16			.947
2.2 ด้านผลการประเมิน	10			.902
2.3 ด้านผู้ประเมิน	34			.972
2.4 ด้านสภาพแวดล้อม	33			.857
2.5 ด้านบุคลากร	9			.850
2.6 ด้านการบริหารงานของสถานศึกษา	16			.965
2.7 ลักษณะและระดับการนำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิดและเชิง ปฏิบัติการ	22			.972

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการสืบค้นข้อมูลรายชื่อสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกทางอินเทอร์เน็ต เพื่อกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 478 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและแบบสอบถามสำหรับสถานศึกษาและขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่กำหนดของถึงผู้วิจัยพร้อมทั้งติดดวงตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อยแล้วเพื่อความสะดวกในการส่งกลับ และส่วนหนึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยตรงกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ขอความอนุเคราะห์จากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ออกหนังสือขอผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

5. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาส่วนหนึ่ง และได้ดำเนินการติดตามแบบสอบถามโดยใช้การติดตามทางโทรศัพท์ประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา โดยเริ่มเก็บข้อมูลในวันที่ 26 กรกฎาคม 2549 ถึงวันที่ 23 กันยายน 2549 รวมระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 59 วัน โดยได้รับแบบสอบถามจากสถานศึกษา จำนวน 452 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.56 ของกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามทั้งหมด

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการจัดกระทำข้อมูลสำหรับเตรียมวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษา
จากการคำนวณคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้จำแนกผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ ($\bar{X} = 31.78$) ดังนี้

กลุ่มสูง หมายถึง กลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มต่ำ หมายถึง กลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ผู้วิจัยได้มีการจัดกระทำข้อมูล โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาระดับคุณภาพในแต่ละด้านของสถานศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้ง 14 มาตรฐานที่ระบุในรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาจำแนกผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากผลของค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้ง 14 มาตรฐาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. กำหนดไว้ ดังนี้

กลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน มากกว่า 2.50 และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง (3)

กลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับพอใช้ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน อยู่ในช่วง 1.75 ถึง 2.50 หรือค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน มากกว่า 2.50 แต่มีบางมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง (3)

กลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับปรับปรุง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน ต่ำกว่า 1.75

ขั้นตอนที่ 3 จากขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้จำแนกผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็น 2 กลุ่ม โดยอิงเกณฑ์การแบ่งกลุ่มของสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. กำหนดไว้ ดังนี้ 1) กลุ่มของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน ได้แก่ กลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับดี และ 2) กลุ่มของสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน ได้แก่ กลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับพอใช้ และกลุ่มของสถานศึกษาที่อยู่ในระดับปรับปรุง

จากการจำแนกผลการประเมินคุณภาพภายนอกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 452 โรงเรียน สรุปได้ว่า กลุ่มของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน (ผลการประเมินอยู่ในระดับดี) จำนวน 218 โรงเรียน (ร้อยละ 48.23) และกลุ่มของสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน (ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง) จำนวน 234 โรงเรียน (ร้อยละ 51.77) รายละเอียดดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 จำนวน ร้อยละของกลุ่มสถานศึกษาโดยจำแนกตามระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอก	จำนวน	ร้อยละ
➤ ได้มาตรฐาน	218	48.23
ระดับดี	218	48.23
➤ ไม่ได้มาตรฐาน	234	51.77
ระดับพอใช้	224	49.56
ระดับปรับปรุง	10	2.21
รวม	452	100

3. ลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้จำแนกการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้จากการรับรองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็น 2 ลักษณะ คือ การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิด และการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการ จากข้อคำถามจำนวน 22 ข้อในแบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา โดยนำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ การใช้ผลการประเมินภายนอกระดับมาก การใช้ผลการประเมินภายนอกระดับปานกลาง และการใช้ผลการประเมินภายนอกระดับน้อย โดยพิจารณาจากหลักการของการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ (Multiple Discriminant Analysis: MDA) ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ต้องเป็นกลุ่มที่มีอยู่จริง และต้องทราบจำนวนของกลุ่มมาก่อน ซึ่งในแต่ละ Case จะต้องอยู่ในกลุ่มที่ไม่มีความซ้ำซ้อนกัน และจำนวน Case ในแต่ละกลุ่มต้องเท่ากันหรือมีความใกล้เคียงกันเพื่อใช้ในการสร้างสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรที่คาดว่าจะทำให้ Case ที่อยู่คนละกลุ่มมีความแตกต่างกันและเพื่อใช้ในการพยากรณ์กลุ่มหรือจัดกลุ่มให้กับ Case ที่ยังไม่ทราบกลุ่ม (McLachlan, 1992) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการจัดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณด้วยค่าสถิติพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาผลรวมคะแนนของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการรับรู้ของสถานศึกษาจากนั้นหาค่า \bar{X} , S.D. แล้วทำการจัดเรียงข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณแยกเป็น 2 ครั้ง ได้แก่ การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิดและการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาจัดกลุ่มตัวอย่างตามระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มตัวอย่าง คือ $\bar{X} \pm 0.5S.D.$ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามหลักการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ

จากการพิจารณาช่วงชั้นคะแนนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการเมื่อจำแนกตามระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ พบว่า

การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิด ประกอบด้วย 1) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับมาก มีคะแนนมากกว่า 25 คะแนน รวมจำนวน 159 โรงเรียน 2) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 21-25 คะแนน รวมจำนวน 105 โรงเรียน และ 3) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับน้อย มีคะแนนต่ำกว่า 21 คะแนน รวมจำนวน 188 โรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 3.7

การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 1) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับมาก มีคะแนนมากกว่า 31 คะแนน รวมจำนวน 144 โรงเรียน 2) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 25-31 คะแนน รวมจำนวน 124 โรงเรียน และ 3) กลุ่มของสถานศึกษาที่นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ระดับน้อย มีคะแนนต่ำกว่า 25 คะแนน รวมจำนวน 184 โรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ช่วงชั้นคะแนนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการ จำแนกตามระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้

ระดับการนำผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้	เชิงความคิด		เชิงปฏิบัติการ	
	ช่วงชั้น (คะแนนเต็ม 30)	จำนวน (โรงเรียน)	ช่วงชั้น (คะแนนเต็ม 36)	จำนวน (โรงเรียน)
ระดับมาก	มากกว่า 25	159	มากกว่า 31	144
ระดับปานกลาง	21 – 25	105	25 – 31	124
ระดับน้อย	ต่ำกว่า 21	188	ต่ำกว่า 25	184
รวม		452		452
	Mean = 23.27, S.D. = 4.89		Mean = 28.01, S.D. = 6.18	

4. ตัวแปรคุณลักษณะ

ผู้วิจัยได้จัดกระทำตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาสำหรับวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก ประสบการณ์ด้านการประเมิน และการมีส่วนร่วมในการประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 ตัวแปรคัมมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปรคุณลักษณะ	ตัวแปรคัมมี
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	
1. ระดับการศึกษา	1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท
2. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก	1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก
3. ประสบการณ์ด้านการประเมิน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา
4. การมีส่วนร่วมในการประเมิน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา
สำหรับสถานศึกษา	
1. ระดับผลการประเมิน	1. สถานศึกษาที่มีผลการประเมินได้มาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 452 ฉบับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทำการสร้างรูปแบบการลงรหัส (Coding form) เพื่อเตรียมสำหรับบันทึกข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย และการวิเคราะห์การเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง

ขั้นตอนแรก การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย

1.1) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

1.2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพทั่วไป ประกอบด้วย 1.2.1) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ 1.2.2) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสถานศึกษา

1.3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรคุณลักษณะที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1.3.1) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรคุณลักษณะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา 1.3.2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่อเนื่องที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of variance) เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของปัจจัยทั้ง 7 ด้าน และ 1.3.3) ผล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของประสพการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก
ประสพการณ์ด้านการประเมิน และการมีส่วนร่วมด้านการประเมิน

1.4) ผลการวิเคราะห์สภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนา
สถานศึกษา ประกอบด้วย 1.4.1) ผลการวิเคราะห์สภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้
ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.4.2) ผลการวิเคราะห์สภาพการนำผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงความคิดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และ 1.4.3) ผลการวิเคราะห์สภาพการ
นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

1.5) ผลการวิเคราะห์ลักษณะการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เชิง
ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.5.1)
ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละลักษณะการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิง
ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในด้านผู้เรียน 1.5.2) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อย
ละลักษณะการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพของ
สถานศึกษาในด้านครู และ 1.5.3) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละลักษณะการนำผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกไปใช้ในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในด้านผู้บริหาร

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for windows version 13

ขั้นตอนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อ
ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน และการสร้างสเกลคะแนนองค์ประกอบ
(factor score) จากการคำนวณสมการผลบวกเชิงเส้นที่สร้างจากตัวบ่งชี้ของปัจจัยแต่ละด้านให้เป็น
ปัจจัยชุดใหม่ก่อนนำไปวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ ประกอบด้วย 2.1.1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ระหว่างตัวบ่งชี้ในโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพ
ภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา 2.1.2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อสร้างสเกล
คะแนนองค์ประกอบ และ 2.1.3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนองค์ประกอบ สำหรับ
ในส่วนนี้ ใช้โปรแกรมลิสเรล version 8.7

2.2) ผลการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ (Multiple Discriminant Analysis: MDA) คือ การ
วิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนกกลุ่มการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไป
ใช้ในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการของสถานศึกษาในระดับที่ต่างกัน การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็น
การนำปัจจัยชุดใหม่ที่สร้างจากสเกลคะแนนองค์ประกอบ (factor score) จากการคำนวณสมการ
ผลบวกเชิงเส้นที่สร้างจากตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมิน ในข้อที่ 2.1 มาทำการ

วิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ (Multiple Discriminant Analysis: MDA) โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง ได้แก่ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงความคิดและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงปฏิบัติการ ซึ่งในการวิเคราะห์ทั้งสองครั้งนี้จะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในส่วนนี้ ใช้โปรแกรม SPSS for windows version 13

2.3) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องตัวแปรจำแนกกลุ่มระหว่างระดับการใช้ผลการประเมินภายนอกเชิงความคิดกับเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมาจากผลการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ (Multiple Discriminant Analysis: MDA) ในตอนที่ 2.2

ขั้นตอนที่สาม เป็นการวิเคราะห์การเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วิธีการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย การดำเนินงานพัฒนา ด้านผู้เรียน การดำเนินงานพัฒนาด้านครู การดำเนินงานพัฒนาด้านผู้บริหาร และการดำเนินงาน พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ในส่วนนี้ ใช้โปรแกรม SPSS for windows version 13

เกณฑ์การแปลผล

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของการแปลผลจากคะแนนที่คำนวณได้ในแต่ละตัวแปรจำแนกตามปัจจัยในแต่ละด้าน โดยการแปลความหมายคะแนน มีเกณฑ์การคิดคะแนนจำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม ซึ่งเป็นการนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาจัดระดับและแปลความหมายของคะแนน โดยพิจารณาจากในแต่ละตัวแปร ดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2542)

1. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านกระบวนการประเมิน ประกอบด้วย
 - กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มีคุณภาพ รายละเอียดดังนี้
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มี
คุณภาพอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็นและวิธีการประเมินที่มี
คุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านผลการประเมิน ประกอบด้วย ความ
ถูกต้องและตรงกับความต้องการ รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความถูกต้องและตรงกับความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความถูกต้องและตรงกับความต้องการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความถูกต้องและตรงกับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความถูกต้องและตรงกับความต้องการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความถูกต้องอยู่และตรงกับความต้องการในระดับมากที่สุด

3. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านผู้ประเมิน ประกอบด้วย ความน่าเชื่อถือ
ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมิน
รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการ
ประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการ
ประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมินอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการ
ประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการ
ประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความน่าเชื่อถือ ทักษะการสื่อสาร ความตั้งใจและจริงใจต่อการ
ประเมิน และความรู้ ความสามารถในการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

4. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ด้าน
การเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด

5. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมิน รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินของบุคลากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

6. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านการบริหารงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กร รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การกระจายอำนาจและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด

7. เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนของปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7.1) ภูมิหลังทางวิชาการในด้านภาวะความเป็นผู้นำ 7.2) เจตคติต่อการประเมิน และ 7.3) ความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมิน สำหรับภูมิหลังทางวิชาการในด้านภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมินอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำและความต้องการใช้สารสนเทศในการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับเจตคติต่อการประเมิน มีลักษณะการวัดแบบวัดมาตราจำแนกความหมาย (semantic differential scale) แบบสเกล 7 ช่วง ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้มี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับต่ำมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างดี

คะแนนเฉลี่ย 5.50 – 6.49 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 6.50 – 7.00 หมายถึง เจตคติต่อการประเมินอยู่ในระดับดีมาก